

Stockholm 2018-10-15

Svenska Mångkampsförbundets svar på remiss avseende DS 2018:30 ” Tillståndsprovning av vapendelar m.m”, Ju2018/03629/L4

Beredda tillfälle därtill får Svenska Mångkampsförbundet härmed avge följande remissvar.

Pontus Weman Tell, Generalsekreterare, Svenska Mångkampsförbundet.

Om Svenska Mångkampsförbundet

Svenska Mångkampsförbundet organiserar idrottsföreningar inom modern femkamp, militär femkamp och orienteringsskytte. Förbundet är medlem i Riksidrottsförbundet, Svenskt Forum, och representerat i Sveriges Olympiska Kommitté.

Sammanfattning

Svenska Mångkampsförbundet ("Förbundet") finner att förslaget i stora delar är otydligt formulerat, och att det också strider mot ambitionen i kommittédirektivet att "underlätta" och "effektivisera" med bibehållen säkerhet. Tvärtom innebär flera av förslagen en ökad byråkrati och rättsosäkerhet. Förslagen förefaller också grundas i en bristande förståelse för hur idrott bedrivs och hur idrottsrörelsen är organiserad i Sverige.

Förbundet menar att idrotten skall vara till för alla och att alla skall kunna idrotta på sina villkor, utifrån sina förutsättningar. Detta är formuleringar som inte bara återfinns i Riksidrottsförbundets måldokument "Idrotten vill" (s 12) utan även motsvaras av uttalanden i både den nuvarande som den föregående regeringen idrottspolitiska program., liksom i den senaste idrottspolitiska propositionen. Det är därmed av vikt att regelverket inte står i strid med dessa ambitioner och att det finns möjlighet att utveckla idrotten och göra den tillgänglig för fler och skapa möjlighet till nya grenar och träningsformer, både inom och utom den organiserade idrottsrörelsen. Förbundet finner att utredningens förslag på avgörande punkter är oförenliga med dessa mål.

Förbundet avstyrker därmed förslaget om att inte acceptera EU:s vapenpass, avstyrker förslaget att behålla begreppet "synnerliga skäl" i vapenlagstiftningen, avstyrker förslaget om föreskriftsrätt för Polismyndigheten samt avstyrker förslaget att ändra grund för undantag för skytte med automatvapen.

Förbundet ansluter sig i de delar som inte här kommenteras särskilt till Svenskt Forums remissvar. Det innebär att Förbundet även avstyrker förslaget om utformning av "garderob för vapendelar"; förslaget om att instickspipor i klass 1 ska särbehandlas jämfört med sådana i klass 2-4; samt förslaget om att inte låta godkända handlare administrera byten inom vapengarderoben. För bakgrund till ställningstaganden hänvisas där till det av Svenskt Forum lämnade remissvaret.

EU:s vapenpass

EU:s vapenpass infördes för att underlätta resor med vapen (exempelvis för internationella tävlingar) inom EU. Sverige accepterar trots skrivningarna i EU:s vapendirektiv emellertid inte EU:s vapenpass för inresa i Sverige. Istället får personer som exempelvis vill tävla i Sverige söka ett särskilt tillstånd, detta innebär både kostnader och ibland långa handläggningstider. I idrottssammanhang är det vanligt att man kvalificerar sig eller tas ut till en internationell tävling endast en kort tid innan tävlingen hålls. Det har förekommit att utländska idrottsmän fått avstå tävlingar i Sverige för att de inte hunnit få sina tillstånd i tid. Det faktum att Sverige inte accepterar EU-vapenpasset innebär också en nackdel i konkurrensen om internationella tävlingar. Att kräva tillstånd utöver EU-vapenpasset fyller heller ingen som helst funktion. Vapenpasset visar ju att personen i fråga uppfyller kraven

för vapentillstånd i hemlandet och någon ytterligare prövning görs inte heller. Förbundet menar att Sverige bör acceptera vapenpasset.

Betydelsen av begreppet synnerliga skäl i vapenlagstiftningssammanhang.

Förbundet konstaterar, liksom utredaren, att den tolkning av ”synnerliga skäl” som polismyndigheten använt vid licenshanteringen se senaste 8 åren inte överensstämmer med lagstiftarens avsikter i detta sammanhang.

Begreppet infördes 1934 i Vapenkungörelsen men det har sedan de kriterier som vid den tiden avsågs med ”synnerliga skäl” skrivits in i författningarna kommit att förlora sin självständiga betydelse. Detta framgår av SOU 1998:22 s 136 där det konstateras att ”I vapenlagstiftningen synes ’synnerliga skäl’ närmast syfta på att särskild skjutskicklighet skall visas samt att viss ålder ska ha uppnåtts”. Detta konstateras av utredaren som även menar att Polismyndigheten gjort en avsevärt mycket mer restriktiv tolkning av det så kallade ”Fårfarmarmålet” (RÅ 2004 ref 32) än vad som bör vara möjligt i detta avseende. Förbundet delar denna analys och finner det nödvändigt att det vilseledande begreppet ”synnerliga skäl” helt stryks ur vapenlagen. Istället är det lämpligt att explicit skriva ut vad som krävs för licens (dvs, för enhandsvapen: skjutskicklighet och viss ålder, samt för alla målskyttevapen medlemskap i skytteförening).

Här vill emellertid utredaren, trots nämnda konstateranden, behålla begreppet i lagstiftningen och dessutom – vilket måste sägas vara en ytterligt märklig ordning - skriva in den felaktiga tolkning av begreppet som Polismyndigheten gjort i Vapenförordningen. Förbundet menar att en sådan åtgärd istället för att lösa de problem med vapenlicenshanteringen som nu råder istället skulle riskera att permanenta dessa, och avstyrker förslaget.

Frågan om aktivitet och polismyndighetens föreskriftsrätt

Inom idrotten räknas alla som deltar i träning, oavsett nivå eller ambition, som aktiva. Om den som idrottar gör det i syfte att ta medaljer vid olympiska spel eller endast för motion och personlig utveckling spelar här ingen roll. Idrotter som inkluderar skytte – oavsett om de utövas inom Förbundet eller ej - skiljer sig där inte från andra.

Förbundet misstänker att utredaren i sitt förslag blandat samman vapenförordningens krav på ”aktivt medlemskap” och ”visad skjutskicklighet”. Aktivitet i en förening behöver inte alls förutsätta skytte, däremot förutsätter visad skjutskicklighet det eftersom ingen kan skjuta ”guldmärke” (eller motsvarande) utan att vara aktiv.

Förbundet menar istället att det som skall gälla är den ordning som gällde innan polismyndigheten införde nya aktivitetskrav, något som skedde på myndighetens eget initiativ och inte var resultatet av någon lagändring – att upphöja krav som inte grundats i lag till gällande rätt vore en tämligen udda ordning.

Vidare konstaterar Förbundet att vilka vapen en skytt använt vid olika träningstillfällen är irrelevant i sammanhanget. Om en skytt avser utöva en gren där ett vapen av en viss typ är erforderligt kommer vederbörande att behöva en sådan oavsett hur mycket eller lite någon annan godtycklig skyttegren utövats tidigare.

Förbundet vill särskilt påtala att det förslag som utredaren lagt innebär att kraven för att förnya en licens ställs högre än för att få en licens från första början vilket är en mycket märklig ordning. Det innebär att det kan vara enklare och mindre byråkratiskt för en skytt att sälja vapnet inför att licensen ska förnyas och sedan söka en ny licens på samma vapen och köpa tillbaka det efter att licensen beviljats. Detta kan rimligen inte vara eftersträvänsvärt.

Förbundet menar att det är av stor vikt med både elit- och breddidrott, liksom att det finns möjlighet att inom idrotten ta emot personer med vitt skilda mål och förutsättningar för idrotten. Förbundet avstyrker därför utredningens förslag om att låta Polismyndigheten få utökad föreskriftsrätt inom idrottens område.

Angående undantagsgrund för helautomatiska vapen

Sedan EU:s vapendirektiv i samband med EU-inträdet implementerades i svensk lag har det för att uppfylla EU:s krav varit nödvändigt att specificera vilken av undantagsgrunderna för licenser för helautomatiska vapen som tillämpats. Detta är en följd av att det enligt EU, för få utfärda licenser för helautomatiska vapen, krävs ett undantag från huvudregeln att vapen i kategori A (som omfattar militära vapen) är förbjudna för civilt innehav. Det finns två undantagsgrunder, dels att man har en "hög säkerhetsnivå", dels att vapnen har "betydelse för det nationella försvaret". Sverige valde vid EU-inträdet att välja den förstnämnda grunden. Det svenska systemet med vapenlicenser och krav på säker förvaring befanns då uppfylla kraven om hög säkerhet. Utredaren vill i istället använda sig av den andra undantagsgrunden. Detta innebär flera problem. Försvarsmakten har förvisso påtalat hur viktigt civilt skytte med helautomatiska vapen är för dem och för totalförsvaret men en ändring kunna göra framtiden för det idrottsskytte (i huvudsak k-pistsskytte som bedrivs inom SvSF) som bedrivs med helautomatiska vapen beroende av Försvarsmaktens inställning. Det skulle skapa en osäkerhet som skulle kunna skada idrotten. Det nuvarande undantaget som också är godkänt av EU och skulle säkra idrottsgrenens fortlevnad utan att göra den beroende av Försvarsmakten. Att byta undantagsgrund skulle skapa rättsosäkerhet utan att något uppnåddes istället. Förbundet avstyrker förslaget till förmån för att nuvarande ordning behålls.

Frågan om auktorisationskrav

2015 infördes krav på auktorisation för skytteförbund. Skytteförbunden skrev i remissvaren då att denna ordning riskerade att leda till rättsosäkerhet och godtycke i synnerhet som inte kriterierna för auktorisation skrevs in i lag. Så skedde inte, istället fick Polismyndigheten i uppdrag att utforma föreskrifter på detta område. Några föreskrifter har dock inte

Polismyndigheten, trots beslut om att så skulle ha skett till 2016-01-01 inte utformat. Detta innebär att det Förbundet tidigare, liksom en rad andra remissinstanser, varnat för kommit att bli verklighet. Regleringen fyller, vilket också påpekades i det tidigare remissvaren, ingen funktion. Förbundet menar att denna reglering därför bör tas bort.

Frågan om tidsbegränsade licenser

Det system med femårslicenser som Sverige för vissa typer av vapen krävs inte av EU och fyller inte heller någon funktion. När denna ordning infördes var avsikten att systemet skulle utvärderas, så har inte skett (DS 2004:32 s 155). En utvärdering hade, om den skett, rimligen visat att regleringen bidragit till långa handläggningstider och rättsosäkerhet vid licenshanteringen, men knappast till någon ökad säkerhet. Förbundet menar att systemet med femårslicenser bör avskaffas. Detta skulle även lösa de problem som ovan beskrivs under rubriken om aktivitet och polismyndighetens föreskriftsrätt.